

Exam. Code : 103205

Subject Code : 1197

B.A./B.Sc. 5th Semester

HOME SCIENCE

(Food Nutrition and Child Development-I)

Time Allowed—3 Hours] [Maximum Marks—60

Note :- Attempt a total of FIVE questions. Section E is compulsory and attempt A, B, C and D. All questions carry equal marks.

SECTION-A

- I. List the various methods of cooking. Explain the method of cooking food using MOIST HEAT. 12
- II. What is Fat ? Discuss its functions, effects of deficiency and excess of fat. 12

SECTION-B

- III. What are the advantages of Food Preservation ? Discuss the household methods of food preservation. 12
- IV. What are minerals ? Explain the functions and deficiency of Iodine. 12

SECTION-C

- V. Define child development and discuss its objectives. 12
- VI. What are the principles of growth and development ? 12

SECTION-D

- VII. Define language development. Discuss the different factors that affect the language development of the child. 12
- VIII. How Anger and Affection affect the development of the child ? 12

SECTION-E

(Compulsory Question)

IX. Write short notes on :

- (1) What is Beri-beri ?
- (2) Define food preservation.
- (3) Kwashiorkor.
- (4) Write about arm and hand skills of the child.
- (5) Define Food and Nutrition.
- (6) Define Growth and Development. $6 \times 2 = 12$

(Punjabi Version)

ਨੋਟ : ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਭਾਗ ਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।
ਭਾਗ ਓ, ਅ, ਬ ਅਤੇ ਸ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।
ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

ਭਾਗ—ਓ

- I. ਭੋਜਨ ਪਕਾਉਣ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਬਣਾਉ।
ਪਾਣੀ (Moist Heat) ਦੁਆਰਾ ਭੋਜਨ ਪਕਾਉਣ ਦੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ
ਵਿਸਤਾਰ ਸਹਿਤ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। 12
- II. ਵਸਾ (Fat) ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ? ਵਸਾ ਦੇ ਕੰਮ, ਇਸਦੀ
ਅਧਿਕਤਾ ਅਤੇ ਕਮੀ ਨਾਲ ਕਿਹੜੀਆਂ ਹਾਨੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ
ਹਨ ? 12

ਭਾਗ—ਅ

- III. ਭੋਜਨ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਕੀ ਲਾਭ ਹਨ ? ਭੋਜਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ
ਘਰੇਲੂ ਤਰੀਕਿਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 12
- IV. ਖਣਿਜ ਤੱਤ ਕੀ ਹਨ ? ਆਇਓਡੀਨ ਦੇ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਕਮੀ ਦੇ
ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ। 12

ਭਾਗ—ੲ

- V. ਬਾਲ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। 12
- VI. ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਸਿਧਾਂਤ ਹਨ ? 12

ਭਾਗ—ਸ

- VII. ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖੋ। ਬੱਚੇ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੱਤ ਕਿਹੜੇ ਹਨ ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ। 12
- VIII. ਗੁੱਸਾ ਅਤੇ ਸਨੇਹ ਕਿਵੇਂ ਬਾਲਕ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ? 12

ਭਾਗ—ਹ**(ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ)**

- IX. ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
- (1) ਬੇਰੀ-ਬੇਰੀ ਕੀ ਹੈ ?
 - (2) ਭੋਜਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖੋ।
 - (3) ਕਵਾਸ਼ਿਓਰਕਰ।
 - (4) ਬਾਂਹ ਅਤੇ ਹੱਥ ਦੇ ਕੌਸ਼ਲਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।
 - (5) ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਪੌਸ਼ਣ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖੋ।
 - (6) ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖੋ। 6×2=12

(Hindi Version)

ਨੋਟ :— ਕੁਲ ਪਾੰਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਭਾਗ ਙ ਅਨਿਵਾਰਯ ਹੈ ਤਥਾ ਭਾਗ ਕ, ਖ, ਗ ਤਥਾ ਘ ਪ੍ਰਤਯੇਕ ਮੇਂ ਸੇ ਏਕ-ਏਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਸਭੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨੋਂ ਕੇ ਅੰਕ ਸਮਾਨ ਹੈਂ।

ਭਾਗ—ਕ

- I. ਖਾਨਾ ਪਕਾਨੇ ਕੇ ਵਿਭਿੰਨ ਤਰੀਕੋਂ ਕੀ ਸੂਚੀ ਬਨਾਏਂ। ਮੋਇਸਟ ਹੀਟ (Moist Heat) ਕਾ ਤਪਯੋਗ ਕਰਕੇ ਖਾਨਾ ਪਕਾਨੇ ਕੀ ਵਿਧਿ ਕੀ ਵਯਾਖਯਾ ਕਰੋਂ। 12
- II. ਵਸਾ ਕਯਾ ਹੈ ? ਇਸਕੇ ਕਾਰਯੋਂ ਏਵਂ ਵਸਾ ਕੀ ਕਮੀ ਤਥਾ ਅਧਿਕਤਾ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵੋਂ ਪਰ ਚਚਾ ਕਰੋਂ। 12

भाग—ख

- III. खाद्य संरक्षण के फायदे क्या हैं ? खाद्य संरक्षण के घरेलू तरीकों पर चर्चा करें। 12
- IV. खनिज क्या हैं ? आयोडीन के कार्यों और कमी की व्याख्या करें। 12

भाग—ग

- V. बाल विकास को परिभाषित करें और इसके उद्देश्यों पर चर्चा करें। 12
- VI. वृद्धि और विकास के सिद्धांत क्या हैं ? 12

भाग—घ

- VII. भाषा विकास को परिभाषित करें। बच्चे के भाषा विकास को प्रभावित करने वाले विभिन्न कारकों पर चर्चा करें। 12
- VIII. क्रोध और स्नेह बच्चे के विकास को कैसे प्रभावित करता है ? 12

भाग—ङ

(अनिवार्य प्रश्न)

- IX. निम्नलिखित पर संक्षिप्त नोट लिखें :
- (1) बेरी-बेरी क्या है ?
 - (2) खाद्य संरक्षण को परिभाषित करें।
 - (3) क्वाशिओरकर (Kwashiorkor)।
 - (4) बच्चे के बांह और हाथ के कौशलों के बारे में लिखें।
 - (5) खाद्य और पोषण को परिभाषित करें।
 - (6) वृद्धि और विकास को परिभाषित करें। 6×2=12